

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Høringsnotat

25. august 2025

Endringer av aldersgrensen i Pensjonsordning for
apotekvirksomhet mv. og Pensjonsordning for
sykepleiere

Høringsfrist 29. september 2025
Sak 25/3078

Innhold:

1	Innledning	3
2	Bakgrunn.....	3
3	Gjeldende rett	4
3.1	Pensjonsordningen for apotekvirksomhet mv.	4
3.2	Pensjonsordningen for sykepleiere	5
4	Departementets vurderinger og forslag	6
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	7
6	Utkast til lov om endringer i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov om pensjonsordning for sykepleiere	7

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet sender med dette på høring forslag om å øke aldersgrensene i Pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og Pensjonsordning for sykepleiere. I apotekordningen foreslås den gjeldende aldersgrensen på 70 år å økes til 72 år. I sykepleierpensjonsordningen foreslås aldersgrensen for overordnede sykepleiere, f.eks. sykepleiere i administrative stillinger og undervisningsstillinger som i dag er 70 år, å endres til 72 år. Forslaget om å øke aldersgrensen fra 70 til 72 år for overordnede sykepleiere, vil også bety at underordnede sykepleiere med særaldersgrense 65 år vil kunne fortsette i arbeid til de er 72 år. Dette i lys av at Stortinget har vedtatt at den alminnelige aldersgrensen i staten skal øke til 72 år, at adgangen til bedriftsinterne aldersgrenser skal avvikles, og at aldersgrensen i arbeidsmiljøloven er 72 år. Det foreslås at endringene trer i kraft så raskt som mulig etter 31. desember 2025, i tråd med at øvrige endringer i aldersgrensene iverksettes fra 1. januar 2026.

2 Bakgrunn

I forbindelse med Stortingets behandling av Meld. St. 6 (2023–2024) *Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil*, ble det 29. februar 2024 inngått en avtale mellom regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet og partiene Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne (pensjonsforliket 2024). Som en del av pensjonsforliket 2024 ble det avtalt at den alminnelige aldersgrensen for statsansatte og andre medlemmer i Statens pensjonskasse økes fra 70 til 72 år, og dermed harmoniseres med arbeidsmiljølovens generelle aldersgrense på 72 år for ansatte i privat sektor. Det ble også avtalt at det skal gjøres en vurdering av reglene om bedriftsinterne aldersgrenser i arbeidsmiljøloven.

I tråd med dette la regjeringen i mars 2025 fram Prop. 73 L (2024–2025) *Endringer i arbeidsmiljøloven, lov om aldersgrenser for statsansatte m.fl. og lov om Statens pensjonskasse (avvikling av bedriftsinterne aldersgrenser og økning av den alminnelige aldersgrensen i staten)*. I proposisjonen foreslås det at adgangen til bedriftsinterne aldersgrenser i arbeidsmiljøloven avvikles, og at den alminnelige aldersgrensen for statsansatte og andre medlemmer i Statens pensjonskasse økes fra 70 til 72 år. Den 27. mai 2025 vedtok Stortinget endringsforslagene i Prop. 73 L (2024–2025). Endringene omfatter også tilpasninger i lov om Statens pensjonskasse for å sikre at økningen av den alminnelige aldersgrensen ikke gir redusert pensjon for en stor gruppe mottakere av offentlig tjenestepensjon.

I enkelte pensjonslover går aldersgrensen direkte fram av den spesifikke loven, og er ikke bestemt av lov om aldersgrenser for statsansatte m.fl. eller av arbeidsmiljøloven. Dette gjelder blant annet lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov om pensjonsordning for sykepleiere (sykepleierpensjonsloven). I lys av endringene som er vedtatt i arbeidsmiljøloven og lov om aldersgrenser for statsansatte m.fl. og lov om Statens pensjonskasse, mener departementet at det er naturlig å gjøre tilsvarende endringer i de enkelte lover der aldersgrensen fortsatt er 70 år.

Det foreslås i dette notatet å øke aldersgrensen i pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. fra 70 til 72 år. Det foreslås også å endre aldersgrensen i sykepleierpensjonsloven for overordnede sykepleiere, f.eks. sykepleiere i administrative stillinger og undervisningsstillinger, fra 70 til 72 år. Det begrunnes i at den alminnelige aldersgrensen i staten nå skal økes til 72 år og at adgangen til bedriftsinterne aldersgrenser skal avvikles. I tillegg er aldersgrensen i arbeidsmiljøloven 72 år. Når den gjennomgående aldersgrensen i arbeidslivet nå blir 72 år, er det naturlig å harmonisere aldersgrensene i sykepleierpensjonsloven og pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. med denne.

3 Gjeldende rett

3.1 Pensjonsordningen for apotekvirksomhet mv.

Lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. omfatter apotekere og arbeidstakere ved apotek, jf. § 1 første ledd. I tillegg er enkelte andre stillingsgrupper særskilt innlemmet i pensjonsordningen, jf. § 1 andre ledd. Pensjonsordning for apotekvirksomhet er en fondsbasert tjenstepensjonsordning administrert av Statens Pensjonskasse. Medlemmene i ordningen har en såkalt bruttoordning.

Aldersgrensen i apotekordningen ble med virkning fra 1. januar 2007 hevet for alle som omfattes av loven fra 68 år til 70 år. Før det var apotekere og provisorer de eneste som hadde 70-års aldersgrense. Det ble samtidig gitt en overgangsordning, slik at arbeidstakerne som på virkningstidspunktet hadde mindre enn 10 år igjen til aldersgrensen kunne velge om de ville ha den nye aldersgrensen på 70 år eller beholde aldersgrensen på 68 år. I dag har alle de som valgte å beholde aldersgrensen på 68 år fylt 70 år, og har tatt ut pensjon, slik at overgangsbestemmelsen har ikke betydning for forslaget her om å øke aldersgrensen fra 70 til 72 år.

I apotekordningen er det ikke adgang til å gjøre unntak fra plikten til å fratre etter oppnådd aldersgrense, slik det er etter lov om aldersgrenser for statsansatte m.fl. For de som omfattes av apotekordningen, er derfor aldersgrensen absolutt.

Det følger av § 7 i loven at for medlemmer som har en kortere tjenestetid enn 30 år, avkortes alderspensjonen proporsjonalt mot antall tjenesteår færre enn 30. For medlemmer som fratrer uten rett til straks å få pensjon, skal alderspensjonen utgjøre en så stor del av full pensjon som forholdet mellom opptjent tjenestetid og den samlede tjenestetiden vedkommende ville ha fått om han eller hun hadde fortsatt i stillingen til aldersgrensen, men ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år. Siden aldersgrensen i dag er 70 år så inngår det i dag tid fram til 70 år i kravet til full opptjening for oppsatte pensjoner.

3.2 Pensjonsordningen for sykepleiere

Lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere omfatter offentlig godkjente sykepleiere som er ansatt i privat, fylkeskommunal eller statlig virksomhet omfattet av spesialisthelsetjenesteloven og helseforetaksloven, jf. § 1 første ledd.

Det er to aldersgrenser i sykepleierpensjonsordningen. Aldersgrensen er 70 år for overordnede sykepleiere, f.eks. sykepleiere i administrative stillinger og undervisningsstillinger, og 65 år for underordnede sykepleiere, dvs. sykepleiere i mer operative stillinger. De er gitt nærmere regler om hvilke stillinger som har aldersgrense 70 år og aldersgrense 65 år, i forskrift 5. januar 2000 nr. 4 om aldersgrenser for sykepleiere.

Medlemmer født i 1962 eller tidligere har en såkalt bruttopensjonsordning, mens medlemmer født i 1963 eller senere har siden 2020 tjent opp alderspensjon i påslagsordningen. Medlemmer med 65-års aldersgrense som er født i 1963 og 1964 har videre rett til en bruttoberegnet tidligpensjon fram til 67 år, jf. lov 10. juni 2025 nr. 31 om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (nye pensjonsregler for personer med særaldersgrense). Endringsloven trer i kraft 1. januar 2026.

Aldersgrensen på 65 år er en særaldersgrense som gir særskilte rettigheter til pensjon, men det foreligger ikke lenger noen plikt til å fratre ved oppnådd særaldersgrense. Sykepleiere med særaldersgrense 65 år kan fortsette i stillingen inntil den alminnelige aldersgrensen på 70 år i sykepleierpensjonsloven er nådd.

Aldersgrensen for overordnede sykepleiere i sykepleierpensjonsloven har vært 70 år siden 1997. Lovendringen i sykepleierpensjonsloven gjorde at aldersgrensen for overordnede sykepleiere ble den samme som for andre kommunalt og statlig ansatte.

Uavhengig av aldersgrensen for stillingen (65 eller 70 år), har sykepleiere et oppsigelsesvern fram til fylte 70 år. Det innebærer at en sykepleier ikke kan sies opp før fylte 70 år på grunn av alder alene. I sykepleierpensjonsordningen er det ikke adgang til å gjøre unntak fraplikten til å fratre ved første månedsskifte etter fylte 70 år. For de som omfattes av sykepleierpensjonsordningen, er derfor aldersgrensen på 70 år absolutt.

Personer som omfattes av sykepleierpensjonsloven kan enten gis pensjon fra et aktivt stillingsforhold eller fra en oppsatt rettighet. En kan motta både alderspensjon, uførepensjon og etterlattepensjon fra en oppsatt rettighet. Fram til 2020 gjaldt oppsatte rettigheter kun for personer som har opptjent offentlig tjenstepensjon, men som slutter i offentlig sektor før det utbetales en pensjonsytelse. Årskull født i 1963 eller senere har fra og med 2020 tjent opp alderspensjon i påslagsmodellen. I forbindelse med innføringen av den nye pensjonsmodellen, ble pensjon opptjent før 2020 gjort om til oppsatte rettigheter også for personer som har løpende opptjening og ikke har sluttet i offentlig sektor. En oppsatt pensjon utgjør en så stor del av full pensjon som forholdet

mellom opptjent tjenestetid og den tjenestetid vedkommende ville hatt fra den dag vedkommende ble medlem og fram til aldersgrensen, men ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

4 Departementets vurderinger og forslag

Departementet foreslår at aldersgrensen på 70 år, som gjelder for alle medlemmer i pensjonsordning for apotekvirksomhet mv., og for overordnede sykepleiere i sykepleierpensjonsloven, heves til 72 år. Forslaget er en harmonisering til hva som er den normale aldersgrensen i arbeidslivet.

Det er flere begrunnelser som ligger bak forslaget om å øke aldersgrensene. I lys av at den alminnelige aldersgrensen i staten nå skal økes til 72 år, at adgangen til bedriftsinterne aldersgrenser skal avvikles, og at aldersgrensen i arbeidsmiljøloven er 72 år, framstår det naturlig å også øke aldersgrensen i apotekordningen og sykepleierpensjonsloven til 72 år. Dette vil lede til en harmonisering av aldersgrensene i arbeidslivet.

Forslaget om å øke aldersgrensene begrunnes også med at det er et stort behov for arbeidskraft framover som følge av at den demografiske utviklingen reduserer befolkningen i arbeidsfør alder. Dette gjør det nødvendig at flere står lenger i arbeid og utsetter avgangen fra arbeidslivet for å sikre bærekraften i velferdsstaten. Høyere levealder i samfunnet gjenspeiler også bedre folkehelse, som kan innebære større mulighet at stå i arbeid lenger. I Perspektivmeldingen 2024, jf. Meld. St. 31 (2023–2024), går det fram at det frem mot 2060 antas at forventet levealder vil øke med seks til sju år for en nyfødt. For en 61-åring ventes levealderen å øke med om lag fem år, hvorav tre av årene antas å være med god helse. Levealdersjusteringen i pensjonssystemet innebærer også at det blir behov for å stå lenger i arbeide for å sikre et visst nivå på alderspensjonen. Denne utviklingen understreker samtidig viktigheten av å legge til rette for at flere eldre kan forbli yrkesaktive lenger. I lys av dette bør regelverket ikke være utformet slik at virksomheter pålegges å avslutte arbeidsforhold til 70-åringer som fortsatt har kapasitet og ønske om å bidra i arbeidslivet.

Forslaget om å øke aldersgrensen fra 70 til 72 år for overordnede sykepleiere, vil også bety at underordnede sykepleiere med særaldersgrense 65 år vil kunne fortsette i arbeid til de er 72 år.

Samtidig er det mulig at en høyere aldersgrense kan bli utfordrende med tanke på økt behov for tilrettelegging. Departementet ber derfor om høringsinstansenes vurdering av om dette forventes være en spesiell utfordring i disse sektorene.

En økning av aldersgrensen fra 70 til 72 år uten andre endringer vil føre til at noen medlemmer får endret nevner ved beregning av oppsatt alders-, uføre- og etterlattepensjon, og at endringen kan medføre lavere pensjon. Forslaget om å heve aldersgrensen fra 70 til 72 år i pensjonslovene her, har ikke som intensjon å redusere pensjonsrettighetene. Det foreslås derfor presisert i lov om pensjonsordning for

apotekvirksomhet mv. og i sykepleierpensjonsloven at det ikke skal medregnes tid lenger enn til 70 år i fastsettelsen av kravet til full opptjening for oppsatte pensjoner.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft så raskt som mulig etter 31. desember 2025. Det skyldes at endringene som følge av forslagene i Prop. 73 L (2024–2025) (avvikling av bedriftsinterne aldersgrenser og økning av den alminnelige aldersgrensen i staten) trer i kraft 1. januar 2026. Det samme gjelder endringene i lov 10. juni 2025 nr. 31 om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (nye pensjonsregler for personer med særaldersgrense).

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget om å øke aldersgrensen fra 70 til 72 år i pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og i sykepleierpensjonsloven, vil gi arbeidstakere som passerer 70 år muligheten til å jobbe inntil to år til. Dersom forslaget medfører økt sysselsetting på apotek og blant sykepleiere i aldersgruppen fra 70 til 72 år, så vil det gi en samfunnsøkonomisk gevinst.

Økt aldersgrense gjør at arbeidsgivere får bedre muligheter til å beholde verdifull kompetanse lenger, og det vil på kort sikt redusere behovet for nyansettelser. Slik kan det avhjelpe utfordringer med knapphet på arbeidskraft.

Å øke aldersgrensen for disse gruppene, kan gi økte administrative kostnader for den enkelte arbeidsgiver gjennom økt behov for tilrettelegging av arbeidsoppgaver.

Forslaget om en presisering i de to lovene om at det ikke skal medregnes tid lenger enn til 70 år i fastsettelsen av kravet til full opptjening for oppsatte pensjoner, har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser da beregningen av pensjon vil skje på samme måte som i dag.

6 Utkast til lov om endringer i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. og lov om pensjonsordning for sykepleiere

I

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 6 andre ledd skal lyde:
Aldersgrensen er 72 år.

§ 7 nr. 1 første ledd første punktum skal lyde:
Et medlem får alderspensjon når han eller hun helt eller delvis fratrer sin stilling *etter fylte 67 år*.

§ 7 nr. 1 første ledd andre punktum oppheves.

Nåværende tredje og fjerde punktum blir andre og tredje punktum.

§ 7 nr. 2 andre ledd første punktum skal lyde:

Den oppsatte alderspensjon skal utgjøre en så stor del av full pensjon som forholdet mellom opptjent tjenestetid og den samlede tjenestetiden vedkommende ville ha fått om han eller hun hadde fortsatt i stillingen til *70 år*, men ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 11 sjette ledd andre punktum skal lyde:

Uførepensjonen skal da avkortes etter forholdet mellom tjenestetiden og den tjenestetid vedkommende ville ha fått fra den dag han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til *70 år*, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 14 andre ledd første punktum skal lyde:

Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon faller bort fra og med måneden etter at *medlemmet* fylte 67 år.

II

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 6 første ledd første punktum skal lyde:

Aldersgrensen er 72 år for overordnede sykepleiere, sykepleiere i administrative stillinger og undervisningsstillinger, og 65 år for underordnede sykepleiere.

§ 6 tredje ledd skal lyde:

Personer som omfattes av denne loven, plikter å fratre stillingen ved første månedsskifte etter fylte 72 år.

§ 7 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Ved overgang fra stilling med aldersgrense 65 år til stilling med aldersgrense 72 år, skal aldersgrensen på 65 år legges til grunn i inntil ti år dersom vedkommende ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere aldersgrensen.

§ 7 femte ledd skal lyde:

Ved overgang fra stilling med aldersgrense 72 år til stilling med aldersgrense 65 år, skal den lavere aldersgrensen først legges til grunn etter ett års tjeneste.

§ 10 andre ledd skal lyde:

For den som blir opptatt som nytt medlem av pensjonsordningen etter 1. januar 1967, skal oppsatt alderspensjon som nevnt i første ledd utgjøre en så stor del av full pensjon som forholdet mellom opptjent tjenestetid og den tjenestetiden vedkommende ville hatt fra den *dagen* han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til *det laveste av aldersgrensen eller 70 år*, men ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 11 h tredje ledd bokstav a andre punktum skal lyde:

Full tjenestetid er den tjenestetiden medlemmet ville hatt fra den dagen vedkommende ble medlem av pensjonsordningen og fram til *det laveste av* aldersgrensen *eller 70 år*, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

§ 13 sjette ledd andre punktum skal lyde:

Uførepensjonen skal da avkortes etter forholdet mellom tjenestetiden og den *tjenestetiden* vedkommende ville ha fått fra den *dagen* han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til *det laveste av* aldersgrensen *eller 70 år*, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

III

I lov 10. juni 2025 nr. 31 om endringer i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (nye pensjonsregler for personer med særaldersgrense) gjøres følgende endringer i del III om endringer i lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere:

§ 11 m første ledd skal lyde:

Kapittelet gjelder alderspensjon for personer født i 1963 eller senere og omfatter tidligpensjon og særalderspåslag til personer med lavere aldersgrense enn 72 år (særaldersgrense).

§ 11 n tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved overgang fra en stilling med særaldersgrense 65 år til en stilling med aldersgrense 72 år skal særaldersgrensen på 65 år legges til grunn i inntil ti år dersom vedkommende ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere særaldersgrensen.

§ 11 n sjuende ledd skal lyde:

Ved overgang fra en stilling med aldersgrense 72 år til en stilling med særaldersgrense 65 år skal særaldersgrensen først legges til grunn etter ett års tjeneste.

IV

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelsene kan settes i kraft til ulik tid.